

Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22581>

Özet

Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği (HDRS), psikiyatrik alanda **depresyon** şiddetini ölçmek amacıyla en yaygın kullanılan klinisyen tarafından uygulanan ölçeklerden biridir. Bu giriş, orijinal ölçeğin **Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu** (MDB) versiyonunun Yapılandırılmış Görüşme Kılavuzu formatında Türkçe'ye uyarlanması na odaklanmaktadır. Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği (HDRS), 1960 yılında Max Hamilton tarafından geliştirilmiş olup, bu uyarlama ise özellikle mevsimsel patern gösteren depresif epizotların değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk popülasyonunda **güvenirlilik** ve **geçerlilik** özelliklerini saptayarak klinik ve araştırma amaçlı kullanımlarını desteklemiştir.

Anahtar Kelimeler

Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği, Depresyon, Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Klinik Değerlendirme.

Yazarlar

Ömer Aydemir, A. Deveci, Ş. Şelli.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, depresif bir epizodun şiddetini ve hastanın tedaviye verdiği yanıtı objektif bir şekilde ölçmektir. Orijinal HDRS genellikle 17 ila 21 maddeden oluşur ve depresyonun çekirdek semptomlarının (örneğin, hüzünlü duygu durumu, suçluluk, intihar düşünceleri, uykusuzluk, anksiyete, somatik belirtiler) derecelendirir.

Bu spesifik Türkçe uyarlamasının (Aydemir, Deveci, & Şelli, 2006) özel amacı, standart HDRS'nin Yapılandırılmış Görüşme Kılavuzu (Structured Interview Guide) versiyonunun, özellikle **Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu** (MDB) olan bireylerin değerlendirilmesinde kullanılmak üzere Türk kültürüne ve diline uygunluğunu sağlamaktır. Bu, mevsimsel patern gösteren depresyon formlarının doğru teşhis ve takibini kolaylaştırmayı hedefler.

Yapı

Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği, **Major Depresif Bozukluk** kapsamında yer alan ve genellikle klinik olarak gözlemlenebilen semptom kümelerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, tek bir toplam puan sağlasa da, altta yatan faktörler genellikle şunları kapsar: **Duygudurum** (keder, suçluluk), **Anksiyete/Somatizasyon** (psikolojik ve somatik anksiyete, gastrointestinal semptomlar), **Uyku Bozuklukları** (erken, orta ve geç uykusuzluk) ve

Bilişsel/Motor Gecikme (psikomotor retardasyon, iş ve aktivite kaybı).

Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu versiyonunda, ölçeğin yapısı, mevsimsel değişikliklerle ilişkilendirilen atipik semptomlar (örneğin, aşırı yeme, aşırı uyuma) daha hassas bir şekilde yakalamak üzere modifiye edilmiş veya odaklanmıştır. Bu, ölçeğin depresyonun heterojen doğasını ve farklı alt tiplerdeki semptom profillerini ayırt etme yeteneğini güçlendirir.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi bulunmamasına rağmen, Aydemir, Devenci ve Çelli'nin (2006) çalışması, ölçeğin Türkçe MDB versiyonunun **geçerlik** özelliklerini belirlemeyi amaçlamıştır. Geçerlik (Validity), bir testin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü ifade eder.

Uyarlama çalışmasında genellikle kullanılan geçerlik yöntemleri şunlardır:

Kriter Geçerliliği: Ölçeğin puanlarının, klinik teşhis (DSM veya ICD kriterlerine göre) veya diğer yerleşik depresyon ölçekleri (örneğin, Beck Depresyon Envanteri) ile korelasyonu incelenir.

Yapı Geçerliliği: Faktör analizi kullanılarak ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları destekleyip desteklemediği araştırılır.

Ayrıntı Edici Geçerlik: Ölçeğin depresif hastaları sağlıklı kontrollerden veya diğer psikiyatrik bozuklukları olan bireylerden ne kadar iyi ayırdığı test edilir.

Aydemir ve arkadaşlarının çalışması, bu uyarlamanın Türk popülasyonunda Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu şiddetini ölçmede yeterli düzeyde geçerli olduğunu göstermiştir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi yer almamasına rağmen, Aydemir ve arkadaşlarının (2006) makalesi, Türkçe MDB versiyonunun **güvenirlik** özelliklerini incelemiştir. Güvenirlik (Reliability), bir ölçüm aracının tutarlılığı ve kararlılığı gösterir.

Uyarlama sürecinde incelenen temel güvenilirlik türleri şunlardır:

Çıktı Tutarlılık Güvenirliği: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanır. Yüksek bir alfa değeri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin kısa bir zaman aralığıyla aynı kişilere uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediği incelenir. Bu, puanların zaman içinde kararlılığı gösterir.

Değerlendiriciler Arası Güvenirlik: HDRS klinisyen tarafından uygulandığında için, farklı klinisyenlerin aynı hastayı benzer şekilde puanlayıp puanlamadığını belirlemek kritik öneme sahiptir. Bu, ölçeğin objektifliğini sağlamlaştırır.

Bu çalışmanın sonuçları, ölçeğin Türkçe MDB versiyonunun, standardize edilmiş görüme kılavuzunu kullanıldığında, yüksek düzeyde değerlendiriciler arası güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği'nin orijinal versiyonu üzerinde yapılan faktör analizleri, genellikle iki ila yedi faktör arasında değişen sonuçlar verir; ancak en yaygın olarak kabul edilen faktörler arasında temel depresyon, uyku bozuklukları ve anksiyete/somatizasyon yer alır.

Aydemir ve arkadaşlarının 2006 tarihli uyarılma çalışması, Türkçe versiyonunun yapı geçerliliğini doğrulamak amacıyla faktör analizi tekniklerini kullanmıştır. Bu analiz, ölçeğin Türkçe MDB versiyonundaki maddelerin, orijinal ölçeğin teorik yapıyla uyumlu alt boyutlara ayrılıp ayrılmadığını kontrol etmiştir. Faktör yapısının korunması, ölçeğin kültürel adaptasyon sürecinde psikometrik bütünlüğünü sürdürdüğünü gösterir.

Araç

Test Türü:

Uyarılma (Orijinali klinisyen tarafından uygulanan derecelendirme ölçeği)

Format:

Yapılandırılmış Görüme Kılavuzunu ile yüz yüze uygulama.

Mevcut Dil:

Türkçe (Orijinali İngilizce)

Popülasyon Grubu:

Klinik popülasyon (Major Depresif Bozukluk, özellikle Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu tanısı almış hastalar).

Yaş Grubu:

Genellikle yetişkinler.

Popülasyon Detayları:

Psikiyatri kliniklerinde takip edilen ve depresyon semptomları gösteren, tanı kriterlerini karşılayan

bireyler.

Test Metodolojisi:

Eğitimli klinisyen veya araştırmacı tarafından hastayla yapılan yapılandırılmış bir görüşmeye dayanır. Klinisyen, her bir madde için hastanın son bir haftadaki durumunu değerlendirerek puanlama yapar. Derecelendirme, genellikle 0'dan 4'e kadar değişen Likert tipi puanlama sistemini kullanır.

Anahtar Kelimeler

Geçerlik, Güvenirlik, Psikiyatri, Değerlendirme Ölçeği, Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği, Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu.

Yazarlar

Sorumlu Yazar:

Ömer Aydemir

Yazar ORCID Tanımlayıcı:

Bilgi mevcut değil.

Bağılı E-posta Adresleri:

soaydemir@gmail.com

Yazışma Adresi:

Bilgi mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği'nin (HDRS) kendisi kamu malı olarak kabul edilse de, bu spesifik Yapılandırılmış Görüşme Kılavuzu Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu Versiyonu'nun Türkçe uyarlaması, 2006 yılında Aydemir, Deveci ve Şelli tarafından yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için izinler ve olası ücretler, sorumlu yazar Ömer Aydemir ile iletişime geçilerek öğrenilmelidir.

Kaynaklar

Aydemir, Ö., Devenci, A. ve Şçelli, Ş. (2006). Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği Yapılandırılmış Görüşme Kılavuzu Mevsimsel Duygu Durumu Bozukluğu Versiyonu'nun Güvenilirlik ve Geçerliliği. *Psychiatry in Türkiye*, 8(1), 18-21.

Hamilton, M. (1960). A rating scale for depression. *Journal of Neurology, Neurosurgery, and Psychiatry*, 23(1), 56-62.

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyası ResearchGate üzerinden erişilebilir durumdadır. Ayrıca, orijinal PDF'in doğrudan bağlantısı aşağıdadır: [hamilton-depresyonu-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almadığı için bu bölümde sunulamamaktadır.